

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке не плаћују се по поговору.

Редакција је у улици Франковој бр. 20

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

www.nb.rs Народ излази сваког дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Одговор на маневре

Прошла је, још од децембра прошле године, свака немачка ратна офанзива; у неколико махова, а никако не губећи времена, она је од тог доба почела и непрестано врши офанзиву за мир. После полутанског покушаја са својим социјалистима у Штокхолму и после недовољно проученог папиног предлога за мир, Немачка је обновила свој прошлогодишњи децембарски покушај и ове године, као божићни поклон, нудећи званично мир и откривајући више своје циљеве у рату.

Тако је било са последњим немачким предлозима, за које веле да потичу од Кајзера, а који су дошли управо у време преговора о миру између Немачке и Русије у Брест Литовску. То је била најразвијенија офанзива за мир, компликована политичка акција, срачунати притисак на морал и душу својих противника, лаж на чији се ефекат рачуна.

Је ли се могло допустити да та лаж већ толико времена врши своје разорно дело? Да ли се могло пустити у својим редовима, да обмана о некој немачкој жељи за попустљивим миром начини од Савезника, бар код необавештених, људе, који воде рат из ината? Или, зар се могло, после хиљада изјава најеминентнијих савезничких представника, врло категоричких у погледу савезничких циљева рата у моралном погледу, заћутати онда кад Немачка привидно улази у материјалну страну ратних циљева? Да ли је, на провокације и ошведочено само бесциљне провокације, требало ћутати зарад тога, да будемо излишно и штетно поносити у одговорима?

Није. Офанзива за мир долазила је од нашег непријатеља и акција је према њој увек била потребна. Прибрано држање Савезника, како у војничким операцијама, тако и у овој операцији за мир, зауставило је одавно офанзиву Централних Сила,

Време је за предузимање контраофанзиве, војничке, политичке и моралне.

Г. Лојд Џорџ је, по месту на коме је, први наредио контраофанзиву. Он је отворио разговор о савезничким циљевима рата, зато што би он то увек и одавно учинио да су Немци, као овом приликом, дали могућности за такав разговор.

Лојд Џорџ је изнео неколико савезничких циљева у рату, који престављају минимум. Они, у исти мах, ни у колико не искључују оне постулате, који су Савезнике и досада руководили у рату, и који су, као први и највиши принципи, истакнути за будући мир у Европи. Тако што нити је могуће, нити има места да се претпостави, да је наступило. Што у првим, телеграфски редигованим, тачкама, није до детаља изражен сваки од Савезничких захтева, није ни мало необично; напротив, необично је, ако би такав тобожњи недостатак давао маха сувишном и излишном коментарисању.

Г. Лојд Џорџ је почео контраофанзиву за мир у најбоље време. Силна навала целе Немачке, да дође до мира са Русијом, до мира каква је она пројектовала и жели, може се сматрати као пропала. Немачка једностранна тежња — најблаже речено — није успела, нити ће моћи успети. Није успела ни на страни, где се још тако што најпре могло поверовати. А да ли се сме и мислити, да ће њене, искључиво њене тежње бити задовољене код наших Савезника?

У овом тренутку Немачку почињу да распињу разне политичке тежње. Две главне странке, конзервативна и војничка и либерална и социјалистичка, приближно једнаке по снази, сваким даном долазе до све тежих несугласица и сукоба. Пропао покушај за мир са Русијом, дошао је као зачетак нове и најтеже борбе, која ће међу

њима настати. А под ту запаљиву камару Лојд Џорџ је унео нешто ватре.

КАЈЗЕР У ОПАСНОСТИ

Берн. — Сада се дешавају појединости о опасности, коју је цар Вилем случајно избегао у Манхајму за време последњег бомбардовања од стране енглеских авијатичара. Враћајући се с фронта, цар се задржао са својом пратњом на железничкој станици у Манхајму, јер је железничка пруга била закрчена. Услед једне координације воз је ипак кренуо 2 сата раније, него што је било предвиђено. Неколико минута после одласка царског воза појавише се енглески аероплани и бацише велику масу бомби на Манхајм. Железничка станица обасута је била бомбама, које су нанеле огромне штете. Све су аграде на станици биле тешко оштећене. Неколико је бомба пало на саму железничку пругу и покварило је на неколико места. Једна је бомба пала на место, где се је царски воз задржао био више од 40 минута.

ТУРСКА У НЕВОЉИ

Лондон. — Недељни енглески преглед о војним операцијама јавља ово о ситуацији у Малој Азији:

Наше напредовање у Шалестини, на реци Ауџи, показало нам је, да Турци нису у стању да нам дају јачи отпор. Ова се река услед великих киша силно разлила и ствара велике тешкоће обема војскама.

Поново се осетила активност краља Хеџаса на железничкој прузи. Он је сузбио крајње лево турско крило, које је делом састављено од турске експедиционе војске, која је 1916 год. упућена у помоћ Меки и која није постигла никакав успех.

Ово крило, непрестано нападано од Арабљана, присиљено је на очајну дефанзиву. Медина је практично опсађена. Железница у Хеџасу, једина турска веза са позадином, прекијута је на неколико места, тако да су турске групе у Адену потпуно одсечене. Њихова капитулација само је питање времена.

РАД СТРАНКЕ РАДА

Лондон. — Делегати разних енглеских радничких удружења и социјалистичких група. Странке Рада и Уније Рада одржали су у Лондону ванредну конференцију да доведу одлуку о меморандуму о ратним циљевима, који је публиковала пре неколико дана Странка Рада и парламентарни одбор Уније Рада.

Девет стотина делегата присуствовало је конференцији. Међу осталим присутни су били: Артур Хендерсон, Рамсеј Макдоналд, Хеллок Вилсон, Вили Терф Баурман.

Најпре се прочитало писмо, које је упутио Лојд Џорџ а после тога је узео реч Хендерсон, предлажући да конференција одобри меморандум у којем се вели, да се политика радничке класе састоји:

1. У томе да се што могуће дође до решења, које ће бити засновано на принципима, који ће гарантовати сигурност демократија;

2. Територијалне промене не смеју бити руковођене жељама за анексијама или империјалистичким тежњама или

стратејским разлозима, већ се територијалне промене морају извршити у интересу напредка, цивилизације и светског мира;

3. Трговинска политика не сме бити за економским унштењем немачког народа после рата.

»Сви смо ми — додаје Хендерсон — за то, да злокобни утицај немачке тираније мора ишчезнути и да се милитаризам у Немачкој, односно и другде, мора уништити.»

Хендерсон је завршио говор, тражећи да се овај Меморандум прими.

После неколико кратких примедба од стране неких говорника, Меморандум је био одобрен диваном руку.

Париска конференција

Савезничка конференција, која је отворена била у Паризу 15 новембра, под председништвом Клемансоа, француског министра председника, био је скуп најзначајнијих државника из свих савезничких земаља. Званична листа делегата, који је саопштена штампа, оваква је:

Француска. Клемансо, председник министарства; Пишон, министар спољних послова; Клоц, министар финансија; Лег, министар морине; Клемантел, министар трговине; Лушар, министар насржања; В. Боре, министар снабдевања; Лебрен, министар блока; Андре Гарде, високи комесар француски у Сједињеним Државама; Жил Камбон, главни секретар за спољне послове; де Маржери, директор за спољне послове.

Енглеска. Лојд Џорџ, министар председник; Балфур, министар спољних послова; Лорд Берин Там, амбасадор енглески у Паризу; Сер Ђрвик Гедс, први лорд адмиралитета; генерал Вилем Робертсон, шеф главног генерал штаба; адмирал Џелико; пуковник Хенки, секретар комитета за одбрану империје.

Сједињене Државе. Шарп, амбасадор у Паризу; пуковник Хауз, шеф америчке мисије; адмирал В. Шенкер Бенсон, шеф ратне флоте америчке; генерал Таскер Хауард Блајс, за министарство војно; Оскар Ферн Кносби, за министарство финансија; Мек Кормик, директор за ратну трговину; Тома Нелсон Перкинс, за ратну индустрију.

Италија. Орландо, председник министарства; Сонино, министар спољних послова; Нити, министар финансија; Волин Ловгаје, амбасадор у Паризу; Бланки, министар саобраћаја; генерал Дал'Олио, министар муниције.

Јапан. Кеишиџо Мацуи, амбасадор у Паризу; виконт Су-

тени Шинда, амбасадор у Лондону.

Белгија. Де Броквил, министар председник и министар спољних послова; де Гефре, посланик у Паризу; генерал Рикоа, шеф главног генералштаба.

Србија. Пашић, министар председник и министар спољних послова; Веселић, посланик у Паризу.

Румунија. Антонеско, министар у Паризу; генерал Илиеско.

Грчка. Венизелос, министар председник; Атос Романос, посланик у Паризу; Диомедес, пређашњи министар финансија; Аргиропулос, гувернер Нове Грчке; пуковник Францис; Ботасис, за морину.

Португалија. Афонсо Коста, министар председник; Соарез, министар спољних послова.

Црна Гора. Поповић, министар председник.

Бразилија. Магалаес, посланик у Паризу.

Куба. Генерал Гарциа Велес, посланик у Лондону.

Русија. Севаступулос, отпавник послова; Маклаков, који је био наменован од стране владе Керенскога за амбасадора у Паризу, позван је да учествује на конференцији приватно.

Сиам. Кнез Шароон, посланик у Паризу.

Кина. Хоо Вел Те, посланик у Паризу; генерал Танг Чај Ли.

Либертија. Барон де Саи Мигуел, отпавник послова у Паризу.

Отварајући седницу, Клемансо је држао овај говор:

»Господо, пала ми је у део та част, да вам у име Републике пожелим добродошлицу. У највећем рату, то је осећање највише солидарности народа, која нас је саунила да задобијемо на бојном пољу право за мир, истински мир

човечанства. У то име, ми смо овде величанствени скуп на дужности, сагласности која за све жртве, што их тражи заједница, коју неће никада доћи никакве интриге и никакве слабости. Треба привојити у дело високе тежње којима смо сви обузети. Наш девни ред је да радамо, Радино!»

Стефан Пашон, министар спољних послова, дао је затим један општи експозе о питањима која треба и на који начин решавати на конференцији. Пошто су ови предлози француски усвојени без дебате, конференција се одмах поделила на разне секције, у које су ушле одговарајуће савезничке делегације, а на име: финансијска секција, секција за увоз и саобраћај, за наоружање, за муниципалну и авијативу, за снабдевање и блок. Свакој је председавао одговарајући француски министар.

Питања дипломатска, војна и моринска такође су расправљана под руководством дотичних француских министара.

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — »Вестминстер Газета« пише: »Ако је истина, да ће Русија бранити своју независност и интегритет, ми ћемо бити на њеној страни до краја. На њој је да одлучи. Ми не можемо интервенисати, ако она то не жели или ако она мисли да ће сама моћи да сруши немачку заверу без нашег учешћа.

Али немачки анексионисте упорно остају при својим плановима за анексије. Идеја болшевика да пасивном резистенцијом сруше ове планове заслужује свако дивљење и њена смела примена ставиће Немце пред врло велике тешкоће.«

НА ПЈАВЕ

Рим. — Агенција Стефани саопштава:

Покушај непријатељев за почет 10. децембра, да пробије фронт, наше су трупе својом храброшћу успеле, да задрже и огорченом борбом и сада одбијају све нападе, који су у истани жестоки.

Све изјаве заробљеника потврђују, да је врло велики број батерија које је непријатељ прикупио да настави акцију.

Топови свих калибара учествовали су у припремном бомбардовању, а највећег учешћа имали су немачки бацачи мина и немачка тешка артиљерија.

Према непријатељевом плану операционе трупе, на дан 11 децембра, имале су задатак, да допру до Басана, где су требале, за награду да проведу божићне празнике, на дохвату богатих талајанских магацина, док је пешадија и мала да настави своје напредовање у јужну венетску равницу.

Божњ је прошао и вероватно ће се и наставити истом огорченошћу борба, али талијанска равница још је не такнута и велики број непријатељских снага, у жељи да стигне у равницу, нашао је смрт.

Наше су се трупе борале врло храбро. Тако је и 13 децембра непријатељ претрпео страховите губитке.

На масе непријатељских трупа стотине и стотине наших топова сипали су своју убиствену ватру.

При сваком рафалу видело се како се масе разбијају и проређују, али тамне мрље по снегу сведоче о смртоносном ефекту.

Паралелно са жестоком акцијом на висоравни, непријатељ је покушавао дуж Пјаве, да изазове братимљење — замку, која му је некад успела. Непријатељ је намештао картоне са натписима о миру, позивао војнике на дезертирање, и све могуће радио.

Али на све ово једнодушно и спонтано наши су одговорили митраљеском брзом палбом са узвицима »Живела Италија«.

НОВО И ДОБРО

Париз, 27. дец.

Председник Министарског Савета и министар војни упутио је државним подсекретарима, Генерал-Штабу војске, свима дирекцијама, војним гувернерима Париза и Лиона, генералима - командантима области и њиховом особљу цивилном и војном следећи циркулар, који се односи на реформу метода у раду:

»Оделења министарства војног нису се довољно опростила извесних метода рада, чија старост не одговара потребама садашњег времена. Заблуде и грешке из мира продужавају се.

Веома је потребно да се настане свим силама у сузбијању губљења времена, које успорава административну машину. То захтева интерес земље.

Треба третирати послове, како то чине људи од посла; дакле треба радити брзо. Несме се дозволити да неки шеф тражи писмене рапорте за безначајна питања, писане рапорте од непосредно потчињених, које он може упитати кад год то хоће.

Несме се дозволити да се досије шаље од врата до врата на надлежност повећавајући га у свакој новој канцеларији са извештајем прописно заведеним и разведеним, кад се телефонским споразумом може одмах осигурати законити правац.

Официри и чиновници, који расправљају свакодневно заједничке

послове, несмеју се непознавати.

Несме се дозволити да две канцеларије воде дугу преписку за неко обавештење, којеби се добило разговором од два минута.

Решења треба увек спремити, често донети а понекад и извршити пре измене свију акта. То је ствар двојице надлежних (сарадника) да приме одговорности и своја осигурања. Довољно је да се упознају и да се сагласно усмено с писаљком у руци о смислу и домаћају — важности измењених речи. Не треба укинути писана акта, која су често потребна, јер они носе потпис и остају, али њих треба употребити кад то треба т. ј. кад је ствар већ решена и бар утанчана споразумом.

Кад се на то навикне, видеће се да су изузетни случајеви, који изискују дугу студију.

Ја ценим да 80 одсто послова може бити прочуено и решено врло брзо.

Према томе, ја наређујем: да у будуће сва питања — ствари, које не захтевају дуге анкете буду решене у року од три дана, ту се подразумева и пренос преписке.

Извршење ових наређења биће контролисано од стране изненадних инспекција. Свако непридржавање тих наредаба биће најстроже кажњено.

Колико је ова наредба оправдана и савремена то је позната ствар.

ЧИТУЉА

Сазнали смо да је у Београду, после дужег боловања, умро Танасије Радовановић, бивши председник првостепеног суда у пензији.

„ТАН“ О СИТУАЦИЈИ

Париз. — »Тан«, одговарајући онима који траже ревизију савезничких ратних циљева, пише да Енглеска не може ревидирати своје ратне циљеве, јер је она решење о Месопотамији и колонијама оставила конференцији за мир.

Француска се не може одрећи Елзаса и Лорена, исто као што ни Италијани, Румуни и Срби својих националних аспирација. Што се тиче Русје, она сада ради сама на своју руку.

»Ако неко мисли, вели »Тан«, да је дошло време трговања са аспирацијама Италијана, који се тако храбро бране против продирања непријатеља и против непријатељске пропаганде, или са аспирацијама Румуна, који су толико пута били вапуштени, или са аспирацијама Срба, који у мало што нису били сатрвени, — нека вам покаже,

да ли би се таквим поступком поправило стање Савезника на Пјави, на Балкану или у југозападн ј Русији. Нека нам кажу да ли интерес и достојанство Савезника допушта да се смање аспирације на рачун Аустро Угарске, која сада шаље своје трупе на западни фронт.

Савезници су дужни да одбаце садашњи програм непријатеља, којим се одбија гаран-

ција слободе потиштеним народима. »Тан« закључује, да пораз немачког и аустро мађарског милитаризма може да буде једини услов будућег мира у Европи.

САОПШТЕЊА

Канцеларија Делегата Министарства Просвете преселила се у улицу Огон број 3. (Одос Огонос) право горе од Санитетског Одељења Врховне Команде.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска акција с прекидима на неким тачкама фронта без пешадијске акције. Број заробљеника које су Французи добили јучерашњим испадом северно од Сешпре износи 178 људи са 1 официром и 18 подофицира.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Рафали ватре с једне и с друге стране Бренте и бомбардовање дуж Пиаве између висова Валдобадене и Монтело. Мали непријатељ-

ски покушај напада у правцу виста Велаго, на висоравни Азјаго, спречен је нашом ватром. У сукобима патрола у области Асолоне добили смо нешто заробљеника а код Солароло борба ручним бомбама.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јуче у сумрак непријатељ је успео да продре на два наша мања положаја северно од пруге Ипр — Студен, али је одмах одбијен противнападима. Јутрос рано канадске трупе су извршале успео испад код Сен Деви и заплениле два митраљеза.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Војни критичар »Манчестер Гвардијана« каже да укупно појачање непријатељских трупа на западном фронту не прелази 250.000 људи, Али на супрот томе ми имамо положаје далеко јаче него што смо их имали раније. Ми сад држимо најбоље положаје источно од Ипра.»

ПАРИЗ. — »Њу-Јорк Хералд« јавља из Хавра: Пошто је Белгија свршила своје операције у Источној Африци, упутиће своје црначке трупе из Конга у Европу или на какво друго бојиште.

ВАШИНГТОН. — Амерички министар морине тражио је од Конгреса нов кредит од 10 милијарди франака, за појачање конструкције трговачких бродова.

ЛОНДОН. — Немци и даље концентришу трупе на западном фронту. Јавља се за долазак неких пукова са италијанског фронта.

ЛОНДОН. — »Дејли Телеграф« јавља, да је вероватно, да ће за неки дан Америка објавити рат Бугарској.

ЦИРИХ. — У рајетком пристаништу упадио се пароброд »Сплит«, својина паробродарског друштва »Далмације«. Пожар је проузрокован, како изгледа, услед експлозије једне мине. Брод је потонуо.

ЦИРИХ. — У Келну уапшен је велики број независних социјалиста. Исто тако уапшено их је прошле недеље много и у Карлсруе. У обе

вароши хапшења су извршена помоћу војске. Још нису познати узроци ових мера, али неки листови доноси да су веома тешки и да се не може рачунати са скорим ослобођењем ових затвореника.

ЛОНДОН. — »Дејли Мел« је извештен из Хага, да велики број аустројских трупа пролази кроз Белгију са источног на западни фронт.

Аустријске трупе, скупа са немачким, логорују западно од Брисла, и по другим местима. Велики број аустројских трупа налази се и по другим белгијским варошима. Многе велике зграде, које су за време борбе код Пашандела служиле за болнице, претворене су сада у касарне.

БЕРН. — У лекарској комори у Бечу одржана је последњих дана конференција удружења за борбу против туберкулозе. Председник Лавинш напао је владу што не предузимље никакве мере у борби против туберкулозе, која се непрестано шири. Има преко 45 000 туберкулозних, за које недостају средства за лечење. У болницама у Бечу храна је веома оскудна; њу не прописује лекар већ војна власт. Она је нашла, да је довољно 5 грама масти да одржи организам једног болесника. Исто су тако мали оброци брашна и вромпара. Болесници умирају на тај начин од глади.

БЕРН. — Једна група социјалиста из Цириха протестовала је код Троцквја и Лењина против засебног мира.